

6781

1375
1875
K O

Kwestionariusz

ojca - internowanego w obozie "Lagiermika" - restanica w Z.S.S.R.

1. Dane osobiste. Eliasa Szapiro. plutonowy Nr. p. pd Paifona 138. 29 lat, laborant chemik. Kowaler.
2. Data i okolicznosci zaarrestowania. Dnia 28/1/39 r. porucznikiem z mowoli niemieckiej (M. Sk. Starawiecki) po dwóch dniach palytu w Newygnadku t. j. dnia 30/1/39 r. zastotem arestowany.
 • Opis arestowania. W nocy z 29 na 30 stycznia dom ratujemy wraz z milicja, do mieszkania wchodzi trzech ofic. z N. K. W. D. i rozdaja wydzwia broni, nie odrywajac takiej przystepuja do rewizji, ktora mowina narwac prawdziwiej demalacje domu, przy rewizji nie ostrebali nawet pieców i podlagi. Po ukończeniu tej roboty karali mi sie ubrow' i rabrali jakoby tylko na restawienie protokolu rewizji: "W szczegolnosci okorat. sie prosto do wiszenia."
3. Nazwa obozu - wiazienia niereca przymusowych robot
 • Przisydwalen 3 miesiace w wiazieniu w Newygnadku 5 miesiecy w w twierdzy Bries' 1/3, a nastepnie zostotem wyuzisawany na przymusowe roboty do obozu "Samarlag" Berimianka Koto Kujbyrewa.
4. Opis obozu - wiazienia. Wiazienie w Newygnadku jak za czasow Polski jedyna zmiana natomiast konow nercelnych na okna, strasno przepetnienie. Wceli gdzie normalnie siedzi 1 lub 2 ludzi obecnie siedzi 10 - 15. Twierdza Bries' 1/3 juz przewieziona na styl sowiecki, wiazienia wodne i agnewania wyzeta, Turiek to juz mowina na miejsce Turiek so przyere zrobione ze stachetow na placu spacerowym, pchadowane kully do spacerow, by jedna cela nie mogla poinformowac sie z druga. Komunistki umiarkowanie

fatalne. Brak myśla kielisny, Tarin; apietki lekarskiej
 i wogule niema. Obis pracy: Przywiazano nas w puste
 pole 25 km od stacji Derinuwanka i tu ma byc obis.
 Teren momentalnie zostaje ogrodzony drutami
 i awrynamy rozrywnac iniez, kt dugo jest pniem $\frac{1}{2}$ m.
 ustawiamy namioty z plutna i tak powstaje obis.
 Pniem missie bez ciepłej strawy bez ciepłego ubrania
 i obuwia muszaja do ciężkiej pracy zimnej.
 przy ogromnych normach i maksymalnej wazni.
 Bez apietki lekarskiej przy braku wody i t. d.

5. Skład wiazniow, zelanow, narodowos, kot. przestepow
 Wiazniowie wisknosci Wejskowi, osadnicy ^{wzajemny kontakt}
 funkcjonarjusze pp. bogatsi rolnicy i kupcy.
 Narodowosci przewaznie polskiej i innych wyzna
 okolo 20% kataranow, ukraincow.

Wisknosci przestepow politycznych lub eksploatacja
 robotnikow. Zarzadzaj trzeba, ze stosunki
 wzajemne pomiedzy Polakami a Bialorusinami i
 Ukraincami byt bardzo uwagi. Bialorusini
 Ukraincie gdzie mogt ugrysc Polaka to napawino
 tego nie aminal.

6. Zycie w okresie wiaznienia i t. p. przebieg przecietnego
 dnia, warunki pracy, normy wynagrodzenia,
 wyzywienie, ubranie, zycie kulturalne i kulturalne.
 Zycie w wiazniach: Og. 6^{ty} pobudka 6³⁰ miudomie
 (400 gr. $\frac{1}{2}$ l. wody ciepłej) og. 12 obiad ($\frac{3}{4}$ l. zupy
 ciepłej wody z ogorkami, kapusta lub brukiew) og. 16³⁰ kolacja
 ($\frac{1}{2}$ l. wody ciepłej) og. 18 cisna. Dzialy zarobkowe
 ze podoras dnia nie wolno po celi chadzic, ani
 gteino rozmawiac, ani leseci co strasznie
 dzialalo na ludzi.

Dzieni w okresie pracy: og. 3 pobudka 4 miudomie
 (chleb od 400 do 250 gr. $\frac{1}{2}$ l. zupy jaglanej.)

o g. 5 wymiaru na roboty (Przy wymiaru kwater
 obchodzenie się kwaterami a ludźmi bardzo często
 nie jeden a roboty już nie umocit, gdyż sześc
 ramordawany przez kwater. O g. 18 powiat
 a pracy i kol. a obiadem rano (supa pniewarie
 gotowana na rybie smaczniejszej i 1/4 l. kawy.)
 Należy zaznaczyć, iż przy ^{nie}kurym wywarciu nowym
 wyżywienie i obchodzenie się było jeno gorze.
 Warunki pracy bardzo ciężkie gdyż o głodzie
 i chłodzi Norwy takie dwie proste przesadne
 (na jednego człowieka drewna wykopas 5 m rami
 Wynagrodzenie w przeszkodach minimalne
 (5 rub. do 20 rub. miesięcznie) a najcięższy i
 pniewarie nie się nie dostawato

(Kamienia na jednego człowieka 4° m potłuc i utopić
 Dwie kalerińskie na ogół dość dobrze a umiarami
 S.R. natomiast wroży z Białorusinami i Ukrainami
 Ogólne warunki bardzo ciężkie a powoda laska
 opietki lekarskiej wyżywienia człowieka i ubrania.

7. Stosunek władz N.K.W.D. do Polaków.

Co do stosunku władz N.K.W.D. i sposobu
 badania podani kilka faktów, a mianowicie
 W czasie badania używają eschydnych stów
 licie w twar, wybijanie ieszów. przypalanie
 piest, stawianie pod noszkat i tak. mowienie
 ztadem przez kilka dni i to o skutkach rekach
 i nozack w lochach wiszących. bez ubrania
 to jest nago. i jenoze minie eschydne sposoby
 Propaganda antypolska bardzo dużo.
 Napewnianie iż Polska już nigdy nie
 będzie istniała. i t. d.

8. Pomoc lekarska szpitala, smierćelności.
 Pomoc lekarska była minimalna, brak lekarzy

funkcje lekarzy przeważnie pełnił sanitariuszki
Szpitala brudne, z adna opieką nad chorymi,
smiertelności doś dawa Padajz norwiku smartego
w mojej chorobie przedawmitu z wirsiemictwa
Naskwieru Antaniego ramienkatego w dawnych
osada Brocianka.

9. Czy i jaka Łacznosc była z krajem i rodziną
Łacznosc z krajem było mozna nauwrao
ale z wielkimi trudnościami gdyż wszystkie
listy przechodziły przez ścisłą kontrolę.

10. Kiedy został zwolniony idyaki sposił do armii
Łwatniang z aboru zostatem dnia 14/II 42r
i majze adres rodziców, którzy zostali wywiezieni
do K.S.S.R. udalem się do rodziców.

Według rozkazu d-cy armii w K.S.S.R., którzy
pawoływat wszystkie podoficerów, którzy
brali czynny udział w Kamp. 39r. do stawienia
się w dowództwie armii. Po zameldowaniu
się w sztabie armii zostatem ucieszony do 19pp.

11. Procedura ładania sądów zawrnie i spis
wyglasa sramia wyroków

Sąd zaradniczo nie robił żadnych badań
gdyż wszystko robiło się bez wiedzy okarionego
Wyzłanianie wyroków: jak zwykłe w nocy
zostatem wywołany z celi (Tuscha 13.) na korytarz
i tu kobieta z asystą NK W. D. aduystata
mi wyrok 10 lat robót przymusowych
Treść wyroku: Specjalnie rebranie (Osoboj
Samiesrosanie) na swym posiedzeniu uznalo was
za winnego z art. 44 (kontr. ow) i skaralo
na 10 lat robót przymusowych.

E. Szapiro
plut

M.P. dnia 15/II 43r.